

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА
ФАКУЛЬТЕТ МАТЕМАТИКИ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ

І. В. Філінішин

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ЩОДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ З ДИСЦИПЛІНИ
«МІЖНАРОДНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ»**

для студентів ступеня освіти «Бакалавр» денної та заочної форм навчання спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» освітньої програми «Документознавство та інформаційна діяльність»

Вінниця
ДонНУ імені Василя Стуса
2019

УДК 004(076)
Ф 532

*Затверджено на засіданні вченої ради
факультету математики та інформаційних технологій
(протокол № 6 від 14.02.2019 р.)*

Укладач: *І. В. Філіпішин, д-р екон. наук, доцент.*

Рецензенти: *Я. В. Кирилишен, канд. екон. наук, доцент,
Т. М. Яворська, канд. пед. наук*

Відповідальний за випуск: *О. М. Анісімова, д-р екон. наук, професор.*

Ф 532 Методичні вказівки щодо виконання практичних робіт з дисципліни «Міжнародні інформаційні технології» для студентів ступеня освіти «Бакалавр» денної та заочної форм навчання спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» освітньої програми «Документознавство та інформаційна діяльність» / І. В. Філіпішин. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2019. 16 с.

Наведено питання для практичної роботи, теоретичні та практичні завдання для самостійної роботи, контрольні питання, тести з дисципліни «Міжнародні інформаційні технології» для студентів ступеня освіти «Бакалавр» денної та заочної форм навчання спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» освітньої програми «Документознавство та інформаційна діяльність», а також екзаменаційні питання і список рекомендованої літератури.

УДК 004(076)

© Філіпішин І. В., 2019
© ДонНУ імені Василя Стуса, 2019

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ	4
Тема 1. Принципи функціонування Internet	4
Тема 2. Постановка завдання по створенню сайтів	4
Тема 3. Технології, що вживаються при створенні сайтів	5
Тема 4. Програми, які використовуються при створенні сайту	6
Тема 5. Створення графічного ескізу сайту.....	7
Тема 6. Підготовка матеріалів для розміщення на сайті	7
Тема 7. Верстка сайту і тестування	8
Тема 8. Розміщення сайту в Internet	9
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	10
Перелік питань для самостійного опрацювання	10
Тести для перевірки рівня знань	11
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	15

РОЗДІЛ 1. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ

ТЕМА 1. ПРИНЦИПИ ФУНКЦІОНУВАННЯ INTERNET

Питання для практичної роботи:

1. Адресація в Internet (URL, DNS, IP-адреса, доменні імена).
2. Клієнт-серверна модель, протоколи і стандарти Internet.
3. Web-сервери, системні платформи (UNIX, Windows).
4. Браузери, їх типи.
5. Сервіси Internet (E-mail, FTP, WWW, ICQ).
6. Типи сайтів (іміджеві, новинні, інтернет-оглядачі, електронні магазини, інтернет-сервіси, пошукові системи і каталоги).
7. Статичні і динамічні сайти.

Практичне завдання для самостійної роботи:

Підготувати матеріал на тему «Аналіз завдань сайту і потенційної аудиторії».

Контрольні питання:

1. Визначити систему адресація в Internet (URL, DNS, IP-адреса, доменні імена).
2. Охарактеризувати клієнт-серверну модель, протоколи і стандарти Internet.
3. Охарактеризувати Web-сервери, системні платформи (UNIX, Windows).
4. Визначити та описати типи браузерів.
5. Назвати та охарактеризувати сервіси Internet.
6. Назвати та охарактеризувати типи сайтів.

ТЕМА 2. ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ ПО СТВОРЕННЮ САЙТІВ

Питання для практичної роботи:

1. Цілі та завдання, що стоять перед сайтом.
2. Визначення основних розділів сайту.
3. Аналіз існуючих сайтів схожої тематики.
4. Визначення потенційної аудиторії сайту.
5. Створення короткого опису майбутнього сайту.
6. Формування базової структури сайту.
7. Оцінка необхідного часу і засобів.
8. Основні етапи створення сайту.

Практичне завдання для самостійної роботи:

Підготувати матеріал на тему «Пошук в Internet схожих з тематики сайтів і їх аналіз».

Контрольні питання:

1. Визначити цілі і завдання, що стоять перед сайтом.
2. Визначити основні розділи сайту.
3. Визначити способи аналізу існуючих сайтів схожої тематики.
4. Означити можливості визначення потенційної аудиторії сайту.
5. Визначити можливості створення короткого опису майбутнього сайту.
6. Назвати особливості формування базової структури сайту.
7. Охарактеризувати систему оцінювання необхідного часу і засобів для створення сайту.
8. Назвати основні етапи створення сайту.

ТЕМА 3. ТЕХНОЛОГІЇ, ЩО ВЖИВАЮТЬСЯ ПРИ СТВОРЕННІ САЙТІВ**Питання для практичної роботи:**

1. Мова розмітки HTML.
2. Загальні принципи розмітки.
3. Базові теги. Інформаційні мета-теги.
4. Структура HTML-документа.
5. Поняття і формат URL.
6. Відносні й абсолютні посилання.
7. Каскадні таблиці стилів (CSS). Основні параметри CSS.
8. Використання графіки на web-сторінках.
9. Формати GIF, JPEG і PNG.

Практичне завдання для самостійної роботи:

Підготувати матеріал на тему «Можливості формування файлової структури сайту».

Контрольні питання:

1. Охарактеризувати мову розмітки HTML.
2. Визначити загальні принципи розмітки.
3. Описати базові теги, а також інформаційні мета-теги.
4. Визначити структуру HTML-документа.

5. Надати визначення поняттю URL і його формату.
6. Розкрити сутність відносних і абсолютних посилань.
7. Визначити сутність каскадних таблиць стилів (CSS) та їх основних параметрів.
8. Визначити особливості використання графіки на web-сторінках.
9. Описати формати GIF, JPEG і PNG.

ТЕМА 4. ПРОГРАМИ, ЯКІ ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ПРИ СТВОРЕННІ САЙТУ

Питання для практичної роботи:

1. Файлові менеджери.
2. Total Commander – загальний опис.
3. Основні операції з файлами (копіювання, створення, перейменування, перегляд і видалення файлів; робота з групою файлів; робота з архівами; створення каталогів).
4. HTML-редактор.
5. Глобальний пошук і заміна.
6. Підтримка одночасної роботи з кількома файлами.
7. Вбудований CSS-редактор.
8. Растровий графічний редактор.
9. Основні інструменти та ідеологія Adobe PhotoShop.

Практичне завдання для самостійної роботи:

Підготувати матеріал на тему «Можливості створення базових HTML-шаблонів на основі ескізу».

Контрольні питання:

1. Охарактеризувати особливості роботи файлових менеджерів.
2. Визначити загальну характеристику Total Commander.
3. Розкрити сутність основних операцій з файлами (копіювання, створення, перейменування, перегляд і видалення файлів; робота з групою файлів; робота з архівами; створення каталогів).
4. Охарактеризувати особливості роботи HTML-редактор.
5. Назвати можливості глобального пошук і заміни.
6. Описати можливості підтримки одночасної роботи з кількома файлами.
7. Визначити особливості вбудованого CSS-редактора.
8. Описати особливості використання растрових графічних редакторів.
9. Описати особливості використання Adobe PhotoShop.

ТЕМА 5. СТВОРЕННЯ ГРАФІЧНОГО ЕСКІЗУ САЙТУ

Питання для практичної роботи:

1. Загальне поняття про дизайн.
2. Складові стилю сайту.
3. Навігація на сайті.
4. PhotoShop як інструмент створення ескізу сайту.
5. Базові прийоми роботи у Photoshop.
6. Колірна гамма сайту.

Контрольні питання:

1. Визначити загальне поняття про дизайн.
2. Назвати та охарактеризувати складові стилю сайту.
3. Розкрити сутність навігації на сайті.
4. Описати особливості використання PhotoShop як інструменту створення ескізу сайту.
5. Визначити базові прийоми роботи у Photoshop.
6. Розкрити сутність колірної гамми сайту.

ТЕМА 6. ПІДГОТОВКА МАТЕРІАЛІВ ДЛЯ РОЗМІЩЕННЯ НА САЙТІ

Питання для практичної роботи:

1. Підготовка текстів для розміщення на сайті: стиль викладу, орфографія, виділення важливого, структуризація інформації.
2. Форматування різних типів тексту.
3. Прийоми оформлення таблиць.
4. Особливості створення посилань усередині тексту.
5. Підготовка ілюстрацій для розміщення на сайті.
6. Тонові і колірні корекції в графічному редакторі.

Контрольні питання:

1. Визначити особливості підготовки текстів для розміщення на сайті: стиль викладу, орфографія, виділення важливого, структуризація інформації.
2. Охарактеризувати можливості форматування різних типів тексту.
3. Визначити основні прийоми оформлення таблиць.
4. Визначити особливості створення посилань усередині тексту.

5. Описати підготовку ілюстрацій для розміщення на сайті.
6. Охарактеризувати тонову і колірну корекцію в графічному редакторі.

ТЕМА 7. ВЕРСТКА САЙТУ І ТЕСТУВАННЯ

Питання для практичної роботи:

1. Файлова структура сайту. Угоди про найменування файлів.
2. Нарізка графічного ескізу сайту в HTML-шаблон.
3. Використання таблиць для верстки складного дизайну.
4. Створення скелетного сайту.
5. Використання готових HTML-шаблонів і скелетного сайту для створення повнофункціонального сайту.
6. Підключення таблиці стилів.
7. Розмітка блоків тексту на сайті стилями.
8. Тестування сайту, що верстає, у різних браузерах і при різних дозволах.
9. Основні помилки, що допускаються при верстці.

Контрольні питання:

1. Охарактеризувати файлову структуру сайту.
2. Визначити особливості процесу нарізки графічного ескізу сайту в HTML-шаблон.
3. Визначити особливості використання таблиць для верстки складного дизайну.
4. Охарактеризувати можливості створення скелетного сайту.
5. Описати використання готових HTML-шаблонів і скелетного сайту для створення повнофункціонального сайту.
6. Визначити особливості процесу підключення таблиці стилів.
7. Охарактеризувати розмітку блоків тексту на сайті стилями.
8. Визначити можливості тестування сайту, що верстає, у різних браузерах і при різних дозволах.
9. Представити основні помилки, що допускаються при верстці.

ТЕМА 8. РОЗМІЩЕННЯ САЙТУ В INTERNET

Питання для практичної роботи:

1. Поняття хостингу.
2. Підтримка на хостингу необхідних технологій.
3. Безкоштовні інтернет-сервіси.
4. Поняття про UNIX-хостингу.
5. Основні методи розкручування сайтів.
6. Реєстрація в пошукових системах і каталогах.
7. Банерна реклама. E-mail маркетинг. Offline реклама.
8. Статистика відвідуваності сайту, лічильники.
9. Шляхи подальшого розвитку сайту.

Контрольні питання:

1. Дати визначення поняттю «хостинг».
2. Охарактеризувати можливості підтримки необхідних технологій на хостингу.
3. Розкрити сутність безкоштовних інтернет-сервісів.
4. Дати визначення поняттю «UNIX-хостинг».
5. Визначити основні методи розкручування сайтів.
6. Охарактеризувати процес реєстрації у пошукових системах і каталогах.
7. Визначити особливості створення та використання банерної реклами, e-mail маркетингу, offline реклами.
8. Описати можливості представлення статистики відвідуваності сайту.
9. Охарактеризувати шляхи подальшого розвитку сайту.

Екзаменаційними питаннями до дисципліни «Міжнародні інформаційні технології» є вищенаведені контрольні питання до тем.

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Перелік питань для самостійного опрацювання

1. Визначити можливості створення паспорта сайту.
2. Охарактеризувати файлову структуру тек проекту.
3. Визначити можливості використання коментарів при написанні коду сайту.
4. Означити можливості оптимізації графіки.
5. Визначити особливості несумісності браузерів.
6. Визначити можливості використання швидких клавіш.
7. Охарактеризувати особливості роботи таких браузерів: Internet Explorer, Netscape Navigator, Mozilla, Opera.
8. Визначити особливості використання шрифтів у Photoshop.
9. Охарактеризувати базові принципи композиції.
10. Розкрити сутність кадрування зображень для розміщення на сайті.
11. Охарактеризувати розмітку в коді функціональних блоків веб-сторінки за допомогою HTML-коментарів.
12. Визначити особливості обміну посиланнями на веб-сайті.
13. Визначити особливості оптимізації зображень для розміщення на сайті.
14. Визначити необхідність постійного розвитку сайту.
15. Охарактеризувати необхідність постійної актуалізації інформації на сайті.

Тести для перевірки рівня знань

1. Підрахунок кількості звернень до сайту робиться за допомогою компоненту:
а) хостинг; б) лічильник; в) форма зворотного зв'язку.
2. Сайти в Internet розміщені на:
а) кластерах; б) web-серверах; в) доменах.
3. Зразок сайту або сторінки, які Frontpage пропонує заповнювати у разі потреби називається:
а) шаблон; б) домен; в) HTML.
4. Елемент сайту, який дозволяє розбивати сторінки на прямокутні області, у кожній із яких відображається своя власна сторінка називається:
а) Overview; б) Guide; в) фрейм.
5. Домашня сторінка і пов'язані з нею сторінки, малюнки, документи, мультимедійні та інші файли називаються:
а) канал; б) чат; в) веб-вузол.
6. Для спілкування з відвідувачами веб-вузла, збору зауважень і думок відвідувачів використовується:
а) форма зворотного зв'язку; б) XML-уявлення; в) елемент DHTML.
7. Динамічний текстовий ефект в Frontpage створюється за допомогою панелі інструментів:
а) WordArt; б) ефекти DHTML; в) XML-уявлення.
8. Ділянки сторінок веб-вузла, зарезервовані для вмісту, що повторюється на кожній сторінці веб-вузла називаються:
а) панелі посилань; б) загальні межі; в) панелі переходів.
9. Щоб створити галерею фотографій на сторінці сайту в Frontpage потрібна така послідовність команд:
а) Вставка – Малюнок – З файлу;
б) Вставка – Веб-компонент – Створити фотоколекцію;
в) Вставка – Малюнок – Картинки.
10. Щоб створити форму зворотного зв'язку на сторінці сайту в Frontpage потрібна така послідовність команд:
а) Вставка – Веб-компонент – Включений вміст;

- б) Вставка – База даних – Представлення даних;
- в) Вставка – Форма – Поле.

11. *Співвідношення отриманої інформації інформаційним потребам користувача це:*

- а) пертинентність;
- б) релевантність;
- в) інформаційний «шум».

12. *Який із перелічених засобів НЕ є засобом підвищення пертинентності:*

- а) уточнення формулювання запиту;
- б) ранжування документів за ваговими коефіцієнтами;
- в) використання ПС вищого рангу.

13. *Як називається елемент топології веб-простору (модель «Vow Tie»), який містить гіперпосилання, які, зрештою, ведуть до ядра, але з ядра до нього потрапити неможливо:*

- а) вхідні;
- б) вихідні;
- в) ізольовані острова.

14. *Який із перелічених сайтів НЕ є прикладом прихованого web:*

- а) новини, які регулярно та динамічно змінюються;
- б) файли web-форматів;
- в) закриті корпоративні ресурси.

15. *Послідовність маршрутизаторів, які повинен пройти пакет від відправника до пункту призначення це:*

- а) маршрут;
- б) проксі-сервер;
- в) мережа маршрутизаторів.

16. *Адреса, яка є унікальним 128-бітовим ідентифікатором IP-інтерфейсу в Internet, іноді називають Internet-2:*

- а) IPv6;
- б) IPv4;
- в) MAC-адреса.

17. *Назва програми, яка необхідна для перевірки з'єднання із віддаленим хостом:*

- а) програма Ping;
- б) програма TraceRoute;
- в) хост-програма.

18. *Протокол доступу до електронної пошти в Internet:*

- а) IMAP;
- б) SMTP;
- в) FTP.

19. *Такий каталог, при реєстрації в якому веб-майстер зобов'язаний розмістити зворотне посилання:*

- а) сірий каталог;
- б) чорний каталог;
- в) білий каталог.

20. *Програма, яка працює аналогічно браузеру, але нічого не відображає ні на якому екрані:*

- а) Spider («павук»);
- б) Indexer (індексатор);
- в) Database (база даних).

21. *Такий вид пошуку, який дозволяє отримати відповідь на прохання: «Допоможи мені зрозуміти сенс, розібратися із цією проблематикою»:*
- а) контент-аналіз;
 - б) Text Mining;
 - в) Data Mining.
22. *Виберіть ПРАВИЛЬНЕ твердження:*
- а) Text Mining з легкістю може замінити аналітика;
 - б) додаток Text Mining простий у розробці та експлуатації;
 - в) переважно, розробки Text Mining мають закритий, комерційний характер.
23. *Суть класифікації як завдання Text Mining:*
- а) належність кожного документа до певного класу із заздалегідь відомими ознаками, отриманими на етапі навчання;
 - б) належність деяких документів до певного класу із заздалегідь відомими ознаками, отриманими на етапі навчання;
 - в) належність кожного документа до певного класу із заздалегідь невідомими ознаками.
24. *Квазіреферування та короткий виклад змісту первинних документів це напрямки:*
- а) автоматичного реферування;
 - б) автоматичного пошуку;
 - в) механізму класифікації.
25. *Суть короткого викладу змісту первинних документів:*
- а) аналіз структури пошукового запиту;
 - б) виділення з текстів найсуттєвішої інформації і породження нових текстів, змістовно узагальнюючих первинні документи;
 - в) виділення найінформативніших фраз і формування з них квазірефератів.
26. *Основними рівнями інформації є:*
- а) вихідні (сирі) дані, інформація, знання;
 - б) тривіальні дані, пошук, нетривіальні дані;
 - в) пошук, інформація, знання.
27. *Знання – це:*
- а) масиви інформації, які несуть у собі якість ноу-хау, відображають приховані взаємозв'язки між об'єктами, які не є загальнодоступними;
 - б) сирі дані, представлені у більш компактному вигляді;
 - в) пошуковий запит користувача.

28. Раніше невідомі, нетривіальні, практично корисні, доступні для інтерпретації знання називають:

- а) новими знаннями; б) прихованими знаннями; в) ноу-хау.

29. До списку основних завдань *Data Mining HE* належать:

- а) пошук асоціацій;
б) сегментація (виявлення структури, груп, кластерів);
в) автоматизований пошук знань із різних джерел в Internet.

30. *Web Content Mining* це:

- а) автоматичний пошук інформаційних ресурсів в Internet і включає в себе видобуток вмісту з веб-даних;
б) процес вилучення корисної інформації з користувальницьких журналів доступу, журналів проксі-сервера, браузерних журналів, призначених для користувача сесійних даних;
в) пошук зв'язків між різними характеристиками.

Відповіді до тестів:

1 – б; 2 – б; 3 – а; 4 – в; 5 – в; 6 – а; 7 – б; 8 – б; 9 – б; 10 – в; 11 – а; 12 – в;
13 – а; 14 – б; 15 – а; 16 – а; 17 – б; 18 – б; 19 – б; 20 – а; 21 – б; 22 – в; 23 – а;
24 – а; 25 – в; 26 – а; 27 – а; 28 – б; 29 – в; 30 – б.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Алёхина Г. В. Информационные технологии в экономике и управлении. М.: Московский международный институт эконометрики, информатики, финансов и права, 2010. 257 с.
2. Граничин О. Н. Информационные технологии в управлении: учебное пособие / О. Н. Граничин, В. И. Кияев. М.: Интернет-Университет Информационных Технологий; БИНОМ. Лаборатория знаний, 2008. 336 с.
3. Информационные системы и технологии в экономике и управлении / Под ред. В. В. Трофимова. М.: Высшее образование, 2007. 480 с.
4. Информатизация бизнеса: концепции, технологии, системы / Под ред. А. М. Карминского. М.: Финансы и статистика, 2009.
5. Информационные системы и технологии в экономике. Барановская Т. П., Лойко В. И. и др. М.: Финансы и статистика, 2010. 416 с.
6. Информационные технологии в экономике и управлении. Божко В. П., Власов Д. В., Гаспарян М. С. М.: ЕАОИ, 2008. 120 с.
7. Інформаційні системи і технології: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С. Г. Карпенко, В. В. Попов, Ю. А. Тарнавський, Г. А. Шпортюк. К.: МАУП, 2009. 192 с.
8. Петров В. Н. Информационные системы. СПб.: Питер, 2008. 688 с.
9. Пінчук Н. С., Галузинський Г. П., Орленко Н. С. Інформаційні системи і технології в маркетингу: навч. посібник. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: КНЕУ, 2009. 352 с.
10. Саак А. Э., Пахомов Е. В., Тюшняков В. Н. Информационные технологии управления: учебник для вузов. СПб.: Питер, 2010. 320 с.
11. Салила С. Я., Желябін В. О., Бойко О. В. та ін. Економіка та підприємництво: навч. посіб. Гуманіт. ун-т «Запоріж. ін-т держ. та муніцип. упр.». К.: Професіонал, 2007. 749 с.

Допоміжна література

1. Батюк А., Дзуліт З., Обельовська К., Огородник І., Фабрі Л. (2004) Інформаційні системи в менеджменті. Львів: Національний університет «Львівська політехніка» (Інформаційно-видавничий центр «Інтелект» + «Інституту післядипломної освіти»), «Інтелект-Захід», 2004. 520 с.
2. Жаворонкова Г. В. Інформаційне підприємництво: інновації, консалтинг, маркетинг / Національний авіаційний ун-т. К.: НАУ, 2010. 366 с.

3. Коваль З. О., Тивончук О. І. Підприємництво і менеджмент: навч. посібник для студ. нееконом. спец. / Національний ун-т «Львівська політехніка». Львів: Видавництво Національного ун-ту «Львівська політехніка», 2009. 172 с.
4. Козырев А. А. Информационные технологии в экономике и управлении: Учебник. СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 2010. 360 с.
5. Кузьмин А., Золотарёва Н. (2006) Поиск в Интернете. СПб.: Наука и техника, 2006. 160 с.
6. Мишенин А. И. Теория экономических информационных систем: учебник. 4-е изд., доп. и перераб. М.: Финансы и статистика, 2004. 240 с.
7. Сиротинська А. П. Інформаційні системи підприємств малого бізнесу: навчальний посібник рекомендований МОН України. К.: ЦУЛ, 2008. 264 с.

Інформаційні ресурси в Internet

1. Безопасность в интернете: готовы ли пользователи противостоять киберугрозам? URL: <https://habr.com/company/mailru/blog/252091/>
2. Как работают браузеры: принципы работы современных веб-браузеров. URL: <https://habr.com/post/174057/>
3. Когабаева Д. М., Гаврилова Ю. А. Тенденции развития международно-правового сотрудничества в информационной сфере. Вестник КАСУ №3. 2008. URL: <http://www.vestnik-kafu.info/journal/15/568/> (дата обращения 08. 02.2018).
4. Правовые аспекты международного сотрудничества в сфере информационных и телекоммуникационных технологий. Белорусский журнал международного права и международных отношений № 4. 1998. URL: <http://www.evolutio.info/content/view/198/49> (дата обращения 08. 02.2018).
5. Роль информационных технологий в современных международных отношениях. URL: <https://articlekz.com/article/17492>